MARGUERITE DURAS

MALADIA MORȚII

traducere de
IRINA MAVRODIN

UNIVERS

Această carte, apărută în cadrul
Programului de sprijin pentru
publicare Nicolae Iorga,
a beneficiat de ajutorul Ambasadei Franței
în România și al Culturesfrance / Ministerul
Francez al Afacerilor Externe și Europene.

MARGUERITE DURAS

Maladia morții

MARGUERITE DURAS se naşte în 1914 în Indochina franceză, iar din 1932 se stabileşte în Franţa, unde studiază dreptul şi matematica. Debutează în literatură în 1943 cu romanul *Les Impudents*, urmat de *La Vie tranquille* (1944) şi *Un barrage contre le Pacifique* (*Stăvilar la Pacific*, 1950), nominalizat la Prix Goncourt. Îşi câştigă notorietatea cu romanul *Moderato Cantabile* (1958) şi cu scenariul filmului *Hiroshima mon amour* (1960), în regia lui Alain Resnais, nominalizat la Oscar. Romanul *L'Aimant* (*Amantul*), publicat în 1984, se bucură de un succes răsunător, fiind distins cu Prix Goncourt şi ecranizat de Jean-Jacques Annaud. Marguerite Duras se stinge din viaţă în 1996.

MARGUERITE DURAS

Maladia morții

Traducere din franceză
de
IRINA MAVRODIN

UNIVERS

Redactor Iustina Croitoru
Tehnoredactor Constantin Niță

MARGUERITE DURAS
LA MALADIE DE LA MORT

© 1982 Les Éditions de Minuit
© Editura UNIVERS, 2009, pentru prezenta traducere

EDITURA UNIVERS
Mircea Vulcănescu 2, sector 1, București
tel./fax: (021) 315. 33. 08
comenzi: office@edituraunivers.ro
www.edituraunivers.ro

ISBN 978-99931-13-12-6

Tipărit la C.N.I. „CORESI" S.A.

Ar trebui să nu o cunoaşteți, să o fi găsit pretutindeni în acelaşi timp, într-un hotel, pe o stradă, într-un tren, într-un bar, într-o carte, într-un film, în voi, în tine, în sexul tău înălțat la întâmplare în noapte şi care caută unde să intre, unde să se golească de plânsetele care-l umplu.

S-ar putea să o fi plătit.

Vei fi spus: Va trebui să vii în fiecare noapte, mai multe zile la rând.

Ea te va fi privit îndelung și apoi îți va fi spus că, în acest caz, costă scump.

Și apoi te întreabă: Ce vrei să fac?

Îi spui ce vrei să încerci, să experimentezi, că vrei să încerci să cunoști acel lucru, să te obișnuiești cu el, cu acel trup, cu acei sâni, cu acel parfum, cu acea frumusețe, cu acea primejdie de a aduce pe lume copii prin acel trup, cu acea formă imberbă lipsită de mușchi și de forță, cu acel chip, cu acea piele, cu acea coincidență dintre acea piele și viața pe care o acoperă.

Îi spui că vrei să încerci, să încerci poate mai multe zile la rând.

Poate mai multe săptămâni.

Poate chiar întreaga ta viață.

Ea întreabă: Să încerci ce?

Îi spui: Să iubesc.

Ea întreabă: De ce?

Spui: Ca să dorm pe sexul liniştit, într-un loc pe care tu nu-l cunoşti.

Spui că vrei să plângi acolo, în acel loc din lume.

Ea zâmbeşte şi întreabă: M-ai vrea şi pe mine?

Spui: Da. Încă nu ştiu cum aş vrea să pătrund şi acolo. Şi cu aceeaşi violență ca de obicei. Se spune că rezistă mai

mult, că-i o catifea ce rezistă mai bine decât vidul.

Ea spune că nu are nici o părere, că nu are cum să știe.

Ea întreabă: Care ar fi celelalte condiții?

Îi spui că ar trebui să tacă precum femeile strămoșilor săi, să se supună cu totul ție, voinței tale, așa cum făceau țărăncile prin hambare după seceriș, când, istovite, îi lăsau pe bărbați să vină la ele, în vreme ce ele dormeau – pentru ca tu să te poți obișnui treptat cu acea formă care s-ar modela după a ta, care ar fi la voia și în slujba ta, așa cum sunt

călugăriţele dinaintea lui Dumnezeu – şi pentru ca treptat, în vreme ce se luminează de ziuă, să îţi fie mai puţin teamă că nu ştii unde să îţi aşezi trupul şi nici ce vid să iubeşti.

Ea te priveşte. Şi apoi nu te mai priveşte, priveşte în altă parte. Şi apoi îţi răspunde.

Spune că în acest caz te costă şi mai scump. Şi spune şi cât te costă.

Accepţi.

Va veni în fiecare zi. Şi vine în fiecare zi.

În prima zi se dezbracă şi se întinde în locul pe care i-l arăţi pe pat.

Te uiți la ea cum adoarme. Tace. Adoarme. O privești toată noaptea.

Va veni odată cu noaptea. Și vine odată cu noaptea.

Toată noaptea o privești. Vreme de două nopți o privești.

Vreme de două nopți aproape că nu vorbește.

Apoi, într-o seară, vorbește.

Te întreabă dacă îți este de folos, dacă trupul tău se simte mai puțin singur. Îi spui că nu înțelegi prea bine acest cuvânt când îți desemnează starea. Că nu poți face diferența între a crede că ești singur și, dimpotrivă, a

crede că devii singur, şi adaugi: Ca acum, cu tine.

Şi apoi, încă o dată, în mijlocul nopţii, ea întreabă: În ce perioadă a anului suntem acum?

Spui: În preajma iernii, dar e încă toamnă.

Ea mai întreabă: Ce se aude?

Îi spui: Marea.

Ea întreabă: Unde este?

Îi spui: Aici, chiar în spatele peretelui camerei.

Ea adoarme la loc.

Tânără, ar fi tânără. Hainele ei, părul ei răspândesc un miros care adastă,

tu vei încerca să descoperi ce miros şi până la urmă îl vei numi aşa cum numai tu ştii. Îi vei spune: Un miros de heliotrop şi de chitră.

Ea răspunde: Cum vrei.

În altă seară o faci, după cum era de aşteptat, dormi cu faţa între picioarele ei desfăcute, lipit de sexul ei, în umezeala trupului ei, acolo unde ea se deschide. Te lasă să faci ce vrei.

Într-altă seară, fără să-ţi dai seama, o faci să simtă plăcere, şi ea strigă.

Îi spui să nu strige.

Ea spune că nu va mai striga. Și nu mai strigă.

De acum înainte nici una nu va mai striga.

Poate că-ți provoacă o plăcere necunoscută de tine până acum, nu știu. Nu știu nici dacă percepi murmurul îndepărtat al plăcerii rostogolindu-se în respirația ei, în acel suflu ușor care îi străbate gura și iese în aerul din afară. Nu cred.

Ea deschide ochii și spune: Sunt atât de fericită.

Îi pui mâna la gură ca să tacă, îi spui că asemenea lucruri nu se spun.

Închide ochii.

Spune că nu le va mai spune.

Întreabă dacă ei vorbesc despre asta. Îi spui că nu.

Te întreabă despre ce vorbesc ei. Îi spui că vorbesc despre orice altceva, dar nu și despre asta.

Ea râde și adoarme la loc.

Uneori mergi prin cameră în jurul patului sau de-a lungul pereților, în partea dinspre mare.

Uneori plângi.

Uneori ieși pe terasă când începe să dea frigul.

Nu știi ce închide în el somnul celei care e în pat.

Ai vrea să pleci din acest trup, ai vrea să te întorci spre trupul celorlalți, spre trupul tău, ai vrea să te întorci spre tine însuți și în același timp plângi pentru că trebuie să faci asta.

Ea, în cameră, doarme. Doarme. Tu nu o trezești. Nefericirea sporește în cameră pe măsură ce somnul ei se prelungește. O dată dormi pe dușumea, la piciorul patului în care doarme ea.

Ea doarme liniștit. Doarme atât de bine, încât uneori zâmbește. Nu se trezește decât când îi atingi trupul, sânii,

ochii. Se întâmplă să se trezească şi fără nici un motiv, doar ca să te întrebe dacă ceea ce se aude e vuietul vântului, sau cel al mării.

Ea se trezeşte. Te priveşte. Îţi spune: Boala pune stăpânire pe tine tot mai mult, e în ochii tăi, în vocea ta.

Întrebi: Ce boală?

Ea spune că nu ştie încă ce boală.

Noapte după noapte pătrunzi în întunericul sexului ei, te duci aproape fără ştirea ta pe acest drum orb. Uneori rămâi acolo, dormi acolo, în ea, toată noaptea, ca să fii gata pentru o eventuală mişcare involuntară, a ei sau a ta, ai

dori să o ai încă o dată, să o umpli încă o dată şi să te laşi în voia voluptăţii, ca întotdeauna, orbit de lacrimi.

Ea va fi întotdeauna gata să facă dragoste, fie că doreşte, fie că nu. Tocmai despre asta nu vei şti niciodată nimic. Ea este mai misterioasă decât toate evidenţele exterioare cunoscute până acum de tine.

Nu vei şti niciodată nimic, nici tu, nici nimeni altul, niciodată, despre cum vede ea, despre ce gândeşte despre lume şi despre tine, şi despre trupul tău, şi despre mintea ta, şi despre această boală de care spune că eşti atins. Nici

măcar ea nu știe. N-ar ști să-ți spună nimic, nu ai putea să afli nimic de la ea în această privință.

Niciodată nu vei ști, nici tu, nici altcineva, ce gândește despre tine, despre această poveste. Oricâte secole ar acoperi sub uitare existențele voastre, nimeni nu va ști. Nici măcar ea nu știe că știe.

Pentru că nu știi nimic despre ea, vei spune că ea nu știe nimic despre tine. Vei rămâne aici.

Ea ar fi fost înaltă, trupul ei ar fi fost prelung, făcut dintr-o singură mișcare,

dintr-odată, parcă de Dumnezeu însuşi, având perfecțiunea cu neputință de negat a accidentului personal.

Ea n-ar fi semănat de fapt cu nimeni.

Trupul e fără nici o apărare, e neted începând cu faţa şi terminând cu picioarele. Cheamă spre el strangularea, violul, bătaia, insultele, strigătele de ură, dezlănțuirea de patimi teribile, mortale.

O priveşti.

Ea e foarte subțire, aproape firavă, picioarele ei au o frumusețe fără legătură cu cea a trupului. Parcă nu sunt cu adevărat înrădăcinate în trup.

Îi spui: Eşti probabil foarte frumoasă.

Îți spune: Sunt aici, privește, sunt în fața ta.

Îi spui: Nu văd nimic.

Îți spune: Încearcă să vezi, asta intră în prețul pe care l-ai plătit.

Iei trupul, îi privești diferitele spații, îl întorci pe toate fețele, îl mai întorci o dată, îl privești, îl privești iar.

Renunți.

Renunți. Încetezi să-i mai atingi trupul.

Până în noaptea asta tu nu ai înțeles că poți ignora ceea ce văd ochii, ceea ce ating mâinile, ceea ce atinge trupul. Acum descoperi această posibilitate.

Spui: Nu văd nimic.

Ea nu răspunde.

Ea doarme.

O trezești. O întrebi dacă este prostituată. Ea face semn că nu.

O întrebi de ce a acceptat contractul acestor nopți plătite.

Răspunde cu o voce încă adormită, aproape de neauzit: Pentru că, de îndată ce mi-ai vorbit, am văzut că ești atins de maladia morții. În primele zile n-am știut să numesc această maladie. Iar apoi am știut.

Îi ceri să repete acele cuvinte. Ea face asta, repetă cuvintele: maladia morții.

O întrebi cum de ştie. Ea îţi spune că ştie. Ea îţi spune că ştii fără să ştii cum ştii.

O întrebi: Prin ce este mortală maladia morţii?

Ea răspunde: Prin faptul că acela care este atins de ea nu ştie că o poartă, că el poartă moartea. Şi prin faptul că el ar fi mort fără să fi avut mai întâi o viaţă din care să moară, fără să ştie ce înseamnă să mori dintr-o viaţă.

Ochii sunt tot închişi. De parcă s-ar odihni după o oboseală imemorială. Când doarme, i-ai uitat culoarea ochilor, precum şi numele pe care i l-ai dat

în prima seară. Apoi descoperi că nu culoarea ochilor ar fi frontiera de netrecut dintre ea şi tine. Nu, nu culoarea, ştii că aceasta ar fi de un verde cenuşiu, nu, nu culoarea, ci privirea.

Privirea.

Descoperi că ea te priveşte.

Strigi. Ea se întoarce cu faţa la perete.

Ea spune: Curând va fi sfârşitul, nu te teme.

Cu o singură mână o ridici, e atât de uşoară. Priveşti.

În mod ciudat, are sânii bruni, cu sfârcurile aproape negre. Îi mănânci, îi

bei, şi trupul rămâne nemişcat, ea te lasă să faci ce vrei, te lasă. Poate că la un moment dat mai strigi o dată. Altă dată îi spui să pronunţe un cuvânt, unul singur, cel care-ţi spune numele, îi spui cuvântul acela, numele acela. Nu răspunde, atunci tu strigi din nou. Şi atunci ea zâmbeşte. Şi atunci ştii că e vie.

Zâmbetul dispare. Ea n-a pronunţat numele.

O priveşti din nou. Chipul este lăsat în voia somnului, e mut, doarme ca şi mâinile. Dar spiritul iese uşor la suprafaţa trupului, îl străbate în întregime, astfel încât fiecare dintre părţile acestui trup depune mărturie pentru

totalitatea lui, mâna ca şi ochii, rotunjimea pântecului ca şi faţa, sânii ca şi sexul, picioarele ca şi braţele, respiraţia, inima, tâmplele, tâmplele ca şi timpul.

Şi te întorci pe terasa care dă spre marea cea neagră.

Ai în tine suspine a căror cauză nu o cunoşti. Sunt reţinute la marginea fiinţei tale, ca şi cum ţi-ar fi exterioare, nu te pot atinge ca să le poţi preface în plâns. Cu faţa către marea cea neagră, lipit de zidul camerei în care doarme ea, aşa cum ar face-o un necunoscut.

Te întorci în cameră. Ea doarme. Tu nu înțelegi. Doarme, goală, pe partea ei de pat. Tu nu înțelegi cum de este cu putință ca ea să-ți ignore plânsetul, ca ea să fie de ea însăși protejată împotriva ta, ca ea să nu-și dea seama că incomodează în asemenea măsură o întreagă lume.

Te culci lângă ea. Și continui să-ți plângi de milă.

Apoi aproape că se luminează de ziuă. Apoi camera e năpădită de o lumină întunecată, de culoare indecisă. Apoi aprinzi lămpi ca să o vezi. Ca să o vezi pe ea. Ca să vezi ceea ce n-ai cunoscut niciodată, sexul ascuns, să vezi acel ceva

care te înghite și te reține fără să pară că o face, să-l vezi închis asupra somnului său, dormind. Ca să-i vezi și pistruii răspândiți de la rădăcina părului și până la începutul sânilor, acolo unde ei cedează sub greutatea lor, agățați de articulația brațelor și până la pleoape și la buzele întredeschise și palide. Îți spui: în locurile văzute de soarele de vară, în locurile deschise, oferite vederii.

Ea doarme.

Stingi lămpile.

E aproape lumină.

Aproape că s-a luminat de ziuă. Sunt ore la fel de vaste ca și cerul. E prea

mult, timpul nu mai găseşte loc pe unde să treacă. Timpul nu mai trece. Îţi spui că ea ar trebui să moară. Îţi spui că dacă acum, la această oră a nopţii ar muri, ar fi mai uşor, vrei să spui desigur pentru tine, dar nu-ţi termini fraza.

Asculţi vuietul mării care începe să crească. Străina aceasta este aici, în pat, la locul ei, în balta albă a cearşafurilor albe. Tot acest alb face ca forma ei să fie mai întunecată, mai evidentă decât o evidenţă animală brusc abandonată de viaţă, decât evidenţa morţii.

Priveşti această formă, îi descoperi în acelaşi timp puterea infernală, abo-

minabila fragilitate, slăbiciunea, forța invincibilă a slăbiciunii neasemuite.

Pleci din cameră, te întorci pe terasa ce dă spre marea cea neagră, departe de mirosul ei.

Burnițează, marea pare și mai neagră sub cerul decolorat. Auzi zgomotul. Apa cea neagră continuă să crească, se apropie. Ea se mișcă. Ea se mișcă întruna, valuri prelungi o străbat, mișcare prelungă care cade într-un vuiet alb. Marea cea neagră e puternică. În depărtare e o furtună, se întâmplă adeseori noaptea. Rămâi multă vreme și privești.

Îți trece prin gând că marea cea neagră se mişcă în locul altcuiva, în locul tău şi al formei întunecate din pat.

Îți termini fraza. Îți spui că dacă acum, la această oră din noapte, ea ar muri, ți-ar fi mai uşor să o faci să dispară de pe faţa pământului, să o arunci în apa cea neagră, că n-ar fi nevoie decât de câteva minute ca să arunci un trup de o asemenea greutate în apa ce creşte, pentru ca patul să nu mai duhnească a heliotrop şi a chitră.

Te întorci din nou în cameră. Ea este acolo. Doarme, abandonată în propriile-i tenebre, în toată măreția ei.

Descoperi că este construită astfel încât ai spune că în fiecare clipă, doar la dorința ei, trupul său ar putea înceta să mai trăiască, ar putea să se împrăștie în jurul ei, să dispară din ochii tăi, și că, sub o astfel de amenințare, ea doarme și se expune privirii tale. Că ea doarme primejduită din moment ce marea-i atât de aproape, pustie și încă și mai neagră.

În jurul trupului, camera. Ar fi camera ta personală. Este locuită de ea, de o femeie. Nu mai recunoști camera. Este golită de viață, este fără tine, este fără cel ce-ți seamănă. O ocupă doar

această prezență suplă și prelungă a formei străine de pe pat.

Ea se mișcă, ochii i se întredeschid. Întreabă: Câte nopți mi-ai mai plătit? Spui: Trei.

Ea întreabă: N-ai iubit niciodată o femeie? Îi spui că nu, niciodată.

Ea întreabă: N-ai dorit niciodată o femeie? Îi spui că nu, niciodată.

Ea întreabă: Nici măcar o singură dată, nici măcar o clipă? Îi spui că nu, niciodată.

Ea spune: Niciodată? Niciodată? Repeți: Niciodată.

Ea zâmbeşte şi spune: Ce ciudat este un mort.

Şi spune din nou: Şi n-ai privit niciodată o femeie? Îi spui că nu, niciodată.

Ea întreabă: Atunci ce priveşti? Îi spui: Orice altceva.

Ea cască şi se întinde, tace. Zâmbeşte şi adoarme iar.

Te întorci în cameră. Ea nu s-a mişcat în balta albă a cearşafurilor. O priveşti pe aceasta, pe care n-ai abordat-o niciodată, niciodată, nici prin mijlocirea celor ce-i seamănă, nici prin ea însăşi.

Priveşti forma suspectată de secole. Renunţi.

Nu mai priveşti. Nu mai priveşti nimic. Închizi ochii pentru a te regăsi în diferența ta, în moartea ta.

Când deschizi ochii, ea este aici, tot aici, ea este încă aici. Te întorci către trupul străin.

Doarme.

Priveşti maladia vieții tale, maladia morții. O priveşti pe ea, îi priveşti trupul adormit. Priveşti locurile diferite ale trupului, priveşti chipul, sânii, locul ascuns al sexului.

Priveşti locul inimii. Găseşti bătaia diferită, mai îndepărtată, îți vine şi cuvântul potrivit: mai străină. Este refulată, ca şi cum nu ar trebui să înceteze vreodată. Îți apropii trupul de obiectul

trupului ei. Este călduț, este proaspăt. Ea trăiește. Și atâta vreme cât trăiește, cheamă crima. Te întrebi cum să o ucizi și cine o va ucide. Tu nu iubești nimic și pe nimeni. Nici chiar această diferență pe care crezi că o trăiești. Tu nu cunoști decât grația trupurilor celor morți, grația celor ce-ți seamănă. Dintr-odată îți apare diferența dintre această grație a trupurilor celor morți și cea prezentă aici, făcută din extremă slăbiciune, împărăție ce ar putea fi strivită cu un singur gest.

Descoperi că aici, în ea, se plămădește maladia morții, că această formă

desfăşurată în faţa ta decretează maladia morţii.

Din gura întredeschisă iese o răsuflare, revine, se retrage, revine încă o dată. Maşinăria de carne este miraculos de precisă. Aplecat peste ea, imobil, o priveşti. Ştii că ai putea dispune de ea în ce fel vrei, în felul cel mai periculos. Nu o faci. Dimpotrivă, mângâi trupul cu cea mai mare gingăşie, de parcă ar fi ameninţat de fericire. Mâna ta este deasupra sexului, între buzele care se deschid, acolo unde ea se mângâie. Priveşti despicătura buzelor şi ceea ce o înconjoară, întregul trup. Nu vezi nimic.

Ai vrea să vezi totul dintr-o femeie, în măsura în care se poate. Nu vezi că asta nu-ți este cu putință.

Privești forma închisă.

Vezi mai întâi uşorul freamăt înscriindu-se pe piele, asemenea unui freamăt stârnit de suferință. Şi apoi pleoapele tremurând, ca şi cum ochii ar vrea să vadă. Şi apoi gura deschizându-se ca şi cum ar vrea să spună. Şi apoi percepi că sub mângâierile tale buzele sexului se umflă şi că din catifeaua lor iese o apă lipicioasă şi caldă precum sângele. Atunci o mângâi mai repede. Vezi cum coapsele se depărtează pentru a face loc mâinii tale, pentru ca tu să o mângâi şi mai bine.

Și dintr-odată, într-un vaier, vezi cum vine peste ea voluptatea, vezi cum pune stăpânire pe tot trupul ei, făcând-o să se ridice din pat. Privești cu cea mai mare atenție ceea ce ai adus la îndeplinire pe acel trup. Îl vezi apoi căzând, inert, pe albul patului. Respiră repede, zvâcnind din ce în ce mai rar. Și apoi ochii se închid din nou și mai mult, pecetluind și mai bine fața. Și apoi se deschid, și apoi se închid.

Se închid.

Ai privit totul. La rândul tău, în cele din urmă, închizi ochii și rămâi astfel vreme îndelungată cu ochii închiși, ca și ea.

Te gândești la camera ta, la străzile orașului, la acele mici piețe mai îndepărtate, din preajma gării. La acele zile hibernale de sâmbătă, atât de asemănătoare între ele.

Și apoi asculți zgomotul care se apropie, asculți marea.

Asculți marea. Ea este foarte aproape de zidurile camerei. Prin ferestre, mereu acea lumină decolorată, acea mișcare lentă a luminii către cer, mereu marea cea neagră, trupul care doarme, străina din cameră.

Şi apoi o faci. N-aş putea spune de ce o faci. Văd că o faci fără să ştii. Ai putea ieşi din cameră, ai putea pleca din trup, din forma adormită. Dar nu, tu o faci, aşa cum ar face-o oricare altul, cu totala diferenţă care te separă de ea. O faci, revii spre trup.

Îl acoperi cu trupul tău, îl aduci spre tine ca să nu-l striveşti cu trupul tău puternic, ca să nu-l ucizi, şi apoi o faci, te întorci către lăcaşul nocturn, te afunzi în el.

Rămâi o vreme în acest lăcaş. Plângi încă. Crezi că ştii nici tu nu ştii ce, nu ajungi la capătul acestei ştiinţe, crezi că numai tu eşti făcut după chipul şi asemănarea nefericirii din lume, după chipul

şi asemănarea unui destin privilegiat. Crezi că eşti regele acestui eveniment, crezi că el există.

Ea doarme, cu zâmbetul pe buze. Mai rămâi încă în lăcaşul trupului ei. E plină de tine în timp ce doarme. Freamătul uşor care străbate acest trup devine tot mai evident. Ea este într-o stare de fericire visată, cea de a fi plină de un bărbat, de tine, sau de un altul, sau de un altul încă.

Tu plângi.

Plânsul tău o trezeşte. Te priveşte. Priveşte camera. Şi din nou te priveşte. Îţi mângâie mâna. Întreabă:

De ce plângi? Îi spui că ea trebuie să spună de ce plângi, că ea ar trebui să știe.

Ea răspunde în șoaptă, cu blândețe: Pentru că nu iubeşti. Tu îi răspunzi că aşa este.

Ea îți cere să i-o spui limpede. Îi spui: Eu nu iubesc.

Ea spune: Niciodată?

Tu spui: Niciodată.

Ea spune: Nu cunoşti, n-ai cunoscut niciodată dorința să ucizi un amant, să-l păstrezi pentru tine, numai pentru tine, să-l iei, să-l furi împotriva tuturor legilor, împotriva tuturor comandamentelor moralei?

Tu spui: Niciodată.

Ea te priveşte şi repetă: Ce ciudat lucru este un mort.

Ea te întreabă dacă ai văzut marea, ea te întreabă dacă s-a luminat de ziuă.

Tu spui că se luminează de ziuă, dar că în această perioadă a anului lumina cucereşte văzduhul cu mare încetineală.

Ea te întreabă ce culoare are marea.

Tu spui: Neagră.

Ea răspunde că marea nu-i niciodată neagră, că tu te înşeli cu siguranţă.

O întrebi dacă ea crede că poţi fi iubit.

Ea spune că în nici un caz nu poți fi iubit. O întrebi: Din cauza morții? Ea spune: Da, din cauza acestei imobilități a sentimentului tău, din cauza minciunii care spune că marea este neagră.

Apoi ea tace.

Te temi că va adormi din nou, o trezești, îi spui: Mai vorbește. Ea îți spune: Atunci pune-mi întrebări, altfel nu pot. Din nou o întrebi dacă poți fi iubit. Ea răspunde încă o dată: Nu.

Ea spune că puțin mai înainte ai vrut să o ucizi, atunci când te-ai întors de pe terasă și ai intrat pentru a doua oară în cameră, că a înțeles asta în somn, după cum o priveai. Ea îți cere să-i spui de ce.

Îi spui că nu poți ști de ce, că nu-ți înțelegi boala. Ea zâmbește, ea spune că e prima oară, că ea nu știa înainte de a te întâlni că moartea se putea trăi.

Ea te privește prin verdele filtrat al ochilor ei. Spune: Tu anunți domnia morții. Nu poți iubi moartea dacă-ți este impusă dinafară. Tu crezi că plângi pentru că nu iubești, dar plângi pentru că nu impui moartea.

Ea este deja cufundată în somn. Îți spune într-un mod abia inteligibil: Vei muri de moarte. Moartea ta a început.

Tu plângi. Ea îți spune: Nu plânge, nu merită, lasă-te de acest obicei de a-ți plânge de milă, nu merită osteneala.

Pe nesimțite, camera se luminează datorită unei lumini solare, încă întunecată.

Ea deschide ochii, apoi îi închide. Spune: mi-ai mai plătit încă două nopți, și totul se va sfârși. Ea zâmbește și îți mângâie ochii cu mâna. Își bate joc dormind.

Continui să vorbești, singur pe lume așa cum dorești. Spui că iubirea ți s-a părut întotdeauna deplasată, că n-ai înțeles-o niciodată, că ai evitat

întotdeauna să iubeşti, că te-ai vrut întotdeauna liber să nu iubeşti. Spui că eşti pierdut. Spui că nu ştii de ce, în ce eşti pierdut.

Ea nu ascultă, ea doarme.

Tu povesteşti povestea unui copil.

Ferestrele s-au luminat.

Ea deschide ochii şi spune: Nu mai minţi. Ea spune că speră să nu ştie vreodată ceva din felul în care tu ştii. Ea spune: N-aş vrea să ştiu ceva din felul în care tu ştii, cu această certitudine ieşită din moarte, cu această monotonie iremediabilă, egală cu ea însăşi în fiecare zi din viaţa ta, în fiecare noapte, cu această funcţie mortală a lipsei de iubire.

Ea spune: A venit ziua, totul va începe, dar nu şi tu. Tu nu începi niciodată.

Ea adoarme din nou. Tu o întrebi de ce doarme, în urma cărei oboseli monumentale trebuie să se odihnească. Ea ridică mâna şi din nou îţi mângâie faţa, poate şi gura. Încă îşi bate joc, dormind.

Spune: Nu poţi să înţelegi, de vreme ce pui întrebarea. Ea spune că astfel se odihneşte şi de tine, de moarte.

Tu continui povestea copilului, o strigi. Spui că nu ştii toată povestea copilului, povestea ta. Spui că ai auzit povestindu-se această poveste. Ea zâmbeşte şi spune că a auzit şi citit şi ea de multe ori această poveste, pretutindeni, în multe cărţi. Tu o întrebi cum

ar putea surveni sentimentul iubirii. Ea îți răspunde: Poate dintr-o falie neașteptată în logica universului. Ea spune: De exemplu dintr-o eroare. Ea spune: Niciodată dintr-o vrere. Tu o întrebi: Sentimentul iubirii ar putea surveni și din alte lucruri? O implori să-ți spună. Ea spune: Din orice, din zborul unei păsări de noapte, dintr-un vis avut în somn, din apropierea morții, dintr-un cuvânt, dintr-o crimă, din sine însuși, dintr-odată, fără să știi cum. Ea spune: Privește. Își desface picioarele și în adâncul picioarelor ei depărtate tu vezi în sfârșit noaptea cea neagră. Spui: Noaptea cea neagră era acolo, este acolo.

Ea spune: Vino. Tu vii. Intrat în ea, încă plângi. Ea spune: Nu mai plânge. Ea spune: Ia-mă, pentru că a fost făcut.

Faci ce-ți cere, o iei.

Lucrul ăsta a fost făcut.

Ea adoarme la loc.

Într-o zi ea nu mai este aici. Te trezești și ea nu mai este aici. A plecat în noapte. Urma trupului e încă pe cearșafuri și e rece.

Azi e o dimineață luminoasă. Nu-i încă soare, dar marginile cerului sunt limpezi, în timp ce din centrul acestui cer întunericul cade încă pe pământ, dens.

În cameră nu mai eşti decât tu. Trupul ei a dispărut. Diferența dintre ea şi tine se confirmă prin brusca ei absență.

Departe, pe plajă, pescăruşii strigă în întunericul ce se luminează. Vor începe să se hrănească cu viermi de nămol, să scormonească prin nisipul părăsit de maree. În întuneric, strigătul nebun al pescăruşilor înfometați: dintr-odată ți se pare că nu l-ai mai auzit niciodată.

Ea nu se va mai întoarce niciodată.

În seara plecării ei, într-un bar, spui această poveste. Mai întâi o povesteşti

ca şi cum ar fi posibil s-o faci şi apoi renunţi. Apoi o povesteşti râzând, ca şi cum ar fi fost imposibil să se fi petrecut sau ca şi cum ar fi posibil s-o fi inventat tu însuţi.

A doua zi, dintr-odată, vei remarca poate că lipseşte din cameră. A doua zi, poate vei simţi dorinţa s-o revezi, în ciudăţenia singurătăţii tale, în starea ei de femeie necunoscută de tine. Poate o vei căuta în afara camerei, pe plajă, pe terase, pe străzi. Dar nu vei putea s-o găseşti pentru că la lumina zilei tu nu recunoşti pe nimeni. Şi n-ai recunoaşte-o. Nu-i cunoşti decât trupul adormit, sub ochii ei întredeschişi sau închişi. Penetrarea trupurilor n-o poţi

recunoaşte, n-o poţi niciodată recunoaşte. Nu vei putea niciodată.

Când ai plâns, ai plâns de mila ta, şi nu din cauza admirabilei imposibilităţi de a o întâlni prin mijlocirea diferenţei care vă desparte.

Din toată povestea tu nu reţii decât anumite cuvinte pe care ea le-a spus în somn, cuvintele care spun maladia de care eşti atins: Maladia morţii.

Foarte repede, renunţi, nu o mai cauţi, nici în oraş, nici în noapte, nici în zi.

Astfel ai putut totuşi trăi această iubire în singurul mod posibil pentru tine, pierzând-o înainte ca ea să fi existat.

Maladia morții ar putea fi reprezentată la teatru.

Tânăra femeie cu nopți plătite ar trebui să fie culcată pe niște cearșafuri albe, în mijlocul scenei. Ea ar putea fi goală. Un bărbat ar merge în jurul ei, spunând povestea.

Numai femeia și-ar spune rolul din memorie. Bărbatul niciodată. Bărbatul ar citi textul, fie stând pe loc, fie mergând în jurul tinerei femei.

Cel despre care e vorba în poveste nu va fi niciodată reprezentat. Chiar şi atunci când i s-ar adresa tinerei femei, ar face-o prin intermediul bărbatului care citeşte povestea.

Jocul acestuia va fi înlocuit de lectură. Cred că nimic nu poate înlocui lectura unui text căci nimic nu înlocuieşte faptul de a nu fi memorizat un text, nimic, nici un joc.

Cei doi actori ar trebui deci să-şi vorbească unul altuia ca şi cum ar scrie textul în camere separate, izolați fiind unul de celălalt.

Textul ar fi anulat dacă ar fi spus pe un ton teatral. Vocea bărbatului ar trebui să se audă puternic, cea a femeii ar

trebui să fie şoptită, cu o rostire aproape neglijentă.

Aş vrea ca drumurile bărbatului în jurul trupului tinerei femei să fie lungi, aş vrea ca spectatorul să nu-l mai vadă la un moment dat pe bărbat, să-l piardă în teatru şi în timp, pentru ca apoi să se întoarcă la lumină, la noi.

Scena ar trebui să fie joasă, aproape la nivelul solului, pentru ca tânăra femeie să poată fi văzută în întregime.

Nopţile plătite, în timpul cărora nu s-ar întâmpla nimic altceva decât trecerea timpului, ar trebui să fie separate prin tăceri îndelungi.

Bărbatul care citeşte povestea ar fi atins de o slăbiciune esenţială şi morală

care ar trebui să fie cea a celuilalt bărbat – cel care nu este reprezentat.

Tânăra femeie va fi frumoasă, cu multă personalitate.

Printr-o mare deschidere întunecată se va auzi zgomotul mării. Va putea fi văzut mereu același dreptunghi negru, care nu se va lumina niciodată. Zgomotul mării nu va fi prea puternic.

Plecarea femeii nu va fi văzută. Va fi un moment întuneric, timp în care ea va dispărea, iar când se va face din nou lumină, nu se vor mai vedea decât cearșafurile albe în mijlocul scenei și se va auzi zgomotul mării care va năvăli prin poarta neagră. Nu se va auzi nici un fel de muzică.

Dacă ar trebui să filmez textul, aş vrea ca vaietul mării să fie montat în aşa fel încât să se vadă în acelaşi timp albul mării care vuieşte şi faţa bărbatului. Şi să existe o legătură între albul cearşafurilor şi cel al mării. Cearşafurile să fie o imagine a mării. Toate acestea sunt doar câteva indicaţii generale.

Un bărbat plăteşte o femeie să-şi petreacă nopţile alături de el, într-o casă de pe ţărmul mării. Femeia e frumoasă, ademenitoare, dar nu are nici chip şi nici nume – o enigmă. Cu ajutorul ei, bărbatul va încerca să descifreze un mister şi mai adânc, acela al dragostei şi al complicatei mecanici sexuale dintre doi oameni. Un roman superb scris şi dens precum un haiku, despre înţelesurile profunde ale iubirii şi ale lipsei de iubire, care echivalează cu moartea.

9 789993 113126

UNIVERS